

Тетяна МАЗУР,
вчитель початкових класів вищої категорії, старший вчитель
Новосільської ЗОШ І–ІІІ ст., Ярмолинецького р-ну Хмельницької обл.

Проектний урок-презентація у 1 класі

Тема. Перша квітка весни – підсніжник.

Читання. Робота з дитячою книжкою.

Я і Україна. Охорона рослинного світу.

Трудове навчання. Виготовлення книжечок.

Образотворче мистецтво. Вирізування симетричних форм.

Мета проекту. Сприяти усвідомленню учнями потреби захисту зелених насаджень; вчити дітей самореалізовуватися, планувати свої дії, узагальнювати результати роботи.

Виховувати любов до природи, рідного краю. Розвивати мовлення, уяву, творчість.

Вчити працювати в групах, виховувати прагнення берегти рослини, зокрема перші весняні квіти.

Проблема. Як подарувати перші весняні лісові квіти, не зашкодивши живій природі?

Обладнання: поробки, малюнки, твори про підсніжник, аплікації, картки зі словами та назвами груп, диск із записом твору П.І.Чайковського "Пори року. Весна", галявина та корзина з підсніжниками.

Тривалість: 3 тижні.

Завдання проекту: Дізнатись про перші весняні квіти. Простежити зв'язок природи та людини. Ознайомитися з творами про перші весняні квіти. Дбати про екологічну культуру учнів.

Рекомендації до уроку.

Сформувати творчі групи:

1 група – "Дослідники" – досліджують цікаве про підсніжники.

2 група – "Трударики" – виготовляють підсніжники із картону і паперу; роблять аплікації, книжки.

3 група – "Пошуковці" – шукають твори, вірші, загадки, легенди про перші квіти, ознайомлюються з поетами і письменниками авторами творів про ці квіти.

4 група – "Екологи" – з'ясовують, яку користь приносять перші квіти, і яку шкоду завдають люди рослинам.

5 група – "Промінчики" – складають власні вірші, описи про весняні квіти.

Д е в і з у р о к у: "Природа рідна – наша втіха,
Тож хай вона не знає лиха".

Хід уроку

I. Організаційна частина.

Любі хлопчики й дівчатка,
Ви чому такі сумні?
Усміхніться квіточці,
Хай вона росте,
Усміхніться гілочці,
Пташці і траві,
А тепер ви подаруйте
Усмішку й мені.

II. Повідомлення теми і мети уроку.

– Сьогодні у нас звітний урок за проектом "Підсніжник", про свої здобутки звітуватимуть наші групи: "Дослідники", "Трударики", "Пошуковці", "Екологи" та "Промінчики".

III. Мотивація навчальної діяльності.

1. Уявна подорож у весну. (Діалоги учнів).

*
– Тане сніжок. Оживає лужок.
– День прибуває. Коли це буває?
– Коли до нас прийшла весна?

*
– А що весною буває?
– Сонце гарно пригріває.
– А зі снігом, що трапляється?
– Він помалу розтоплюється.
– А земля чим покривається?
– То травичка пробивається.
– Що біліє на землі?
– Ніжні квіти весняні.

Прослуховування твору П.І.Чайковського "Пори року. Весна".

2. Творча робота. Скласти із карток-розсіпанок речення.

довгоочікувана	прийшла	весна	нас	До
----------------	---------	-------	-----	----

До нас прийшла довгоочікувана весна.

3. Постановка проблеми.

– Яка квітка розцвітає першою навесні? Відгадайте загадку.

Я – перший розцвітаю серед гаю
І білий, наче сніг, я колір маю.
Хто я? Відгадайте?
Ви мене не ображайте,
Не зривайте, не топчіть,
Хочу довго-довго жити. То ж, хто я?
(Підсніжник)

– Про що просить підсніжник?

Сьогодні ми працюватимемо над цією проблемою.

IV. Звіт творчих груп.

– Сьогодні у нас звітний урок: "Перша квітка весни – підсніжник".

Щоб звеселити цю ніжну галявину, наша група "Промінчики" зробила перші проби свого пера і ось зараз вона зігріє ці квіти казкою "Пробудження".

1. Звіт групи "Промінчики":

1 учень. Жив собі маленький Підсніжник. Взимку він спав у мерзлій землі. Йому було холодно і снилась весна...Одного разу пригріло сонечко. Стало тепло Підсніжнику. Прокинувся він, потягнувся, вистромив із землі зелені ручки і подумав: "Це вже, мабуть, весна прийшла". Він виліз на поверхню і сказав: "Здрастуй, веснонько!"

Учитель. А зараз по'ємо водички
З поетичної кринички.
До неї в гості завітаємо,
Секрети творчості пізнаємо.

А тепер учні прочитають свої власні вірші.

2 учень. Ласкавий, чарівний
Підсніжник розцвів.
І ніжну, прекрасну
Весну він привів.

3 учень. Я – перша кіточка весни,
Пережила зимові сни.
І вірю – люблять всі мене,
Бо знають, що зима мине.

4 учень. Знов весна до нас прийшла
І красу нам принесла,
І коли він розцвіте,
Теж нам радість принесе.

5 учень. Його в полоні тримав мороз,
Однак не зміг його загубити:
Квіточка дихала, боролась, і їй вдалось
Нарешті холод розтопити.

6 учень. Ось підсніжники, дивись.
Поміж снігу розбрелись.
Ні морозу, вітровію їх уже не налякати –
Вже спішить весна крилата.

Вчитель. "Промінчики" зіграли нас теплом. Дякую за працю. А група "Дослідники" підготувала для нас цікаві повідомлення.

2. Звіт групи "Дослідники".

1 учень. Ми провели дослідницьку роботу і з'ясували, що наукова назва "Підсніжник" походить від двох грецьких слів "гала" – молоко, "антос" – квітка, тобто молочна квітка. Ця ж назва і підкреслює "галант" – тендітний, яким є насправді підсніжник.

2 учень. У народі підсніжник називають молочною квіткою, а ще сніговим дзвіночком.

Підсніжник. Подоляни наділили мене різними назвами: мартенка, скороріст, снігурка, сніжноцвіт, проліска, дикий часник, ярник, колорист, могурянин.

3 учень. Підсніжник, мужня чарівна квітка. Так англійці називають його сніговою сережкою, краплею; французи – снігопросвердлювачем; чехи – сніжинкою; німці – сніговиком дзвіночком, сніговою конвалією.

4 учень. Після цвітіння підсніжник утворює невеликий плід, який приваблює мурах. Утім не кожна насінина проростає. Молоді рослини розцвітають лише на 4–8 рік.

Вчитель. Першокласники навчилися працювати самостійно. І група "Трударики" сьогодні це доведе.

3. Звіт групи "Трударики".

1 учень. До нашої групи можна віднести всіх учнів класу, бо кожен вніс свою частку у виготовлення цієї галявини. А ще ми підготували аплікації, малюнки.

2 учень. Щоб зберегти красу цих ніжних квітів, ми виготовили книжечки: "Перші весняні квіти", "Бережи красу".

4. Фізкультхвилинка.

Ось іде до нас весна,
Все довкола ожива:
Підсніжники усміхаються,
Пташки прилітають,
Діти вибігають (*стають навколо галявини з підсніжниками*),

На луках стрибають,
Веснянки співають.

Пісенька-весняночка:

Лугом поміж квітами я іду,
Пісеньку-весняночку я веду,
Склали ми цю пісеньку голосну
Про гаряче сонечко, про весну.

Вчитель. А тепер звітують "Пошуковці".

5. Звіт групи "Пошуковці".

1 учень. Ми провели пошукову роботу і ознайомилися з віршами, легендами і творами про підсніжник.

2 учень. Послухайте вірш Д.Павличка. (*Учень читає вірш*).

3 учень. Підсніжник – сміливий лицар весни. А ось коротенька легенда про нього.

Плакала Снігуронька, проводжала зиму.
Йшла сумна, за нею стали всі тужити.
Там, де йшла і плакала, торкаючи лози,
Виросли підсніжники – Снігуроньки сльози.

4 учень. Послухайте іншу легенду.

Коли перші люди Адам і Єва були вигнані з раю, на землі панував холод, падав сніг. Єва дуже замерзла. Щоб втішити її, кілька сніжинок перетворилися у квітки підсніжника. Побачивши їх, Єва стала веселішою. У неї з'явилася надія на кращі часи. Тому і вважають підсніжник – символом надії, тепла і краси.

5 учень. А ось ще одна легенда.

Квітки підсніжника часто пов'язують із снігом. Коли Бог створив світ, трави, квіти, а після того сніг, то сказав йому: "Відшукуй собі колір сам". Подався сніг до зеленої трави просити її кольору. А та у відповідь: "Тобі цей колір не личить, краще попроси у фіалки". Фіалка відповіла, що її колір надто скромний. Тоді сніг звернувся до підсніжника і той поділився з ним кольором. З тих пір сніг пестить і голубить ці квіти, як малу дитину.

Вчитель. Зараз трішки відпочинемо і відгадаємо загадки.

А ще порахуйте, скільки разів зустрінеться слово *квітка* у загадках?

Заспіва весна в ріжок –
Квітка робить перший крок,
Пробиває ковдру снігу
І веде до нас відлигу.
Як зовуть цю ранню квітку?
Чи зустрінеш її влітку?

Я найперший зацвітаю
Білим цвітом серед гаю.
Відгадайте, що за квітка,
Бо мене не стане влітку?

Навесні він у теплі
Проростає з-під землі,
Має трунок, має вроду,
І дарує насолоду.

Це я першим виглядаю з-під снігу,
Мов вісник настання весни.
Своїм прекрасним білим цвітом
Пробуджую зимові сни.

Ця квіточка з'являється,
Як тільки тане сніг,
Біленькими дзвіночками
Всміхається до всіх.

Гарну квітку я в руках тримаю,
Білим цвітом вона розцвітає.
Називають її провісником весни.
Зветься як вона, скажи?

Вчитель. І тепер звіт "Екологів". Хто такі екологи? (Люди, які захищають природу).

6. Звіт групи "Екологів".

1 учень. Ці квіточки ніжні, такі білосніжні,
Тоненькі, тендітні, ласкаві, привітні.
Послухай, як сріблом дзвенить голосок.

Підсніжник. Не треба, не треба зривати квіток,
Бо нас залишилося дуже вже мало,
Для нас справжнє лихо у світі настало.
До "Книги Червоної" нас записали,
Щоб ще у майбутньому ми розцвітали.

Вчитель. В Конституції України записані закони про охорону природи. А в Червону книгу, видану в 1980 році, записують рослини і тварин, які перебувають під загрозою зникнення.

2 учень. В Червону книгу ми занесли
Світ неповторний та чудесний.

Що поступово вимирає,
Давно рятунку в нас благає.

3 учень. 923 види тварин і рослин занесені до Червоної книги.

4 учень. У світі нараховують близько 18 видів підсніжників.

5 учень. Підсніжники – це не тільки провісники весни, а й гарні декоративні та лісові квіти. Ця краса не лише спонукає до почуття прекрасного, а й стає, на жаль, об'єктом наживи.

Вчитель. А зараз подивіться інсценівку "Спокусливі квіти".

(Дійові особи: турист, лісник, підсніжник, Червона книга).

Турист. Ну і що це за пригода?
Серед снігу, серед льоду.
Лютий ще не встиг піти,
А вони взялись цвісти?
Квітів я нарву в пакети,
Дома пороблю букети,
Віднесу їх на базар,
В свято жінки – це товар!
Принесуть ці квіточки
До кишені гривночки!

Лісник. Постривай, лишень чекай.
Жодну квітку не чіпай!
Як посмів, тебе питаю,
Рвати цвіт, що розцвітає?

Турист. Квіти ці ж бо лісові,
Чому рвати ви забороняєте мені?

Лісник. Не для тебе тут у лісі
Квітнуть квіти ці взялися.
Та яке ж ти право маєш,
Що красу таку зриваєш?

(Хлопчик-турист тікає, входять "Червона книга", підсніжник).

Червона книга. О, Природо, ховай свої чари,
На прогулянку вийшли вандали.
Вони рвуть підсніжники,
Тільки б швидше наповнити тару.

Лісник. Невже в майбутньому на світі
Не буде квітнуть дивна квітка:
Така приваблива і ніжна,
Провісник березня – підсніжник?

Підсніжник. Я з'являюсь найпершим. Коли ще лежить сніг. Своїм гострим, як спис листям, я пробиваю землю і гордо виношу свою голівку. Таку велику силу мені дає мати-цибулінка, з якої я проростаю. Ні в якому разі не виривайте підсніжник з цибулінкою, бо я більше не виросту. А якщо вирвали, то посадіть на клумбі.

Червона книга. Тож не рвіть ви квітів, друзі.
Подивіться, там у лузі,

Кожної весни вам знову,
Дарують настрій свій чудовий.

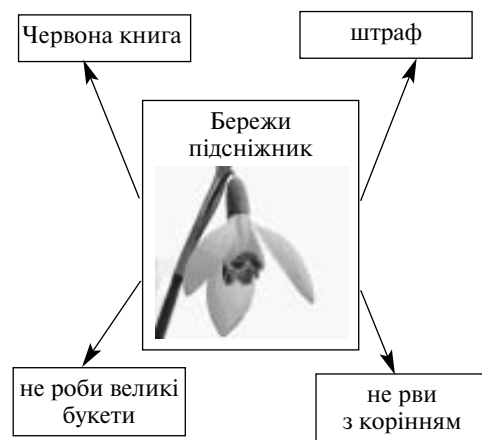
Вміймо природу любити,
Кожній рослині радіти,
Зупинімося – останній є шанс,
Ця планета не тільки для нас.

(Дійові особи покидають місце виступу).

Учитель. Підсніжники занесені до Червоної книги України. Прошу всіх присутніх запам'ятати, що порушення закону про охорону підсніжників карається штрафом у 300 гривень, а за кожну зірвану квітку доведеться заплатити ще по 15 гривень.

V. Підсумок уроку.

1. Створення асоціативного куща.

2. Гра "Так чи ні".

– Чи потрібно робити великі букети із польових та лісових квітів? (Ні).

– Чи занесені підсніжники до Червоної книги? (Так).

– Чи можна рвати квіти з корінням? (Ні).

– А проліски занесені до Червоної книги? (Так).

– Чи карається штрафом людина за зірвані квіти підсніжника? (Так).

3. Інтерактивна вправа "Мікрофон".

Складання пам'ятки про квіти.

- Пам'ятай! Квіти у землі цвітуть довше, ніж зірвані стоять у букеті.

- Не виривай квіти з корінням.

- За кожну зірвану квітку підсніжника заплатиш штраф.

- Бережи квіти – це радість життя.

- Не купуй підсніжники.

Вчитель. Сьогодні, мандруючи екологічною стежинкою, ми отримали цікаву інформацію про підсніжник. Я звертаюся до вас із проханням: не рвіть даремно квіти, охороняйте ніжні і одночасно тендітні й беззахисні рослини. Вони – це краса, а краса як відомо, врятує світ. 🌸